

Sen. Bratina opozoril na premajhno občutljivost do vprašanja jezika in manjšin

RIM - »Kaj bi si mislili vi o nas, ko bi s stroji, kot so vasi, prišli v Rim in začeli rusiti baziliko sv. Petra?« Tako je v filmu Wernerja Herzoga avstralski staroselec zavrnil inženirja, ki je hotel graditi na kraju, »kjer sanjajo zelene mravlje« in ki je bil zaradi tega za staroselce svet. S to prisposodbo je Darko Bratina skusal ponazoriti, kolikšna je raznolikost kultur in kako relativen je lahko pogled na določeno stvarnost. Toda ta različnost je bogastvo človeštva in zato je treba to različnost zaščititi.

Prisposoda iz Herzogovega filma je bila uvod v razmišljanje, s katerim je Bratina na srečanju o jeziku kot kulturni dobrini spodbudil levico in demokratske sile, naj ne zapostavljajo problema narodnosti in jezikovne različnosti. »Politična kultura, ki do tega problema doslej ni pokazala prevelike občutljivosti, mora nadoknaditi zamujeno, če ne, da jo bodo tudi na tem področju prehitele druge strukture, na primer sodstvo, ki je z razsodbami ustavnega sodišča dokazalo veliko občutljivost do vprašanja narodnosti in narodnih skupnosti in v utemeljitvi svoje zadnje razsodbe o uporabi slovenskega jezika

na sodišču dobesedno okrcalo politiko, ker je prezrla crko in duh ustave.

Za probleme narodnosti je v svetu večja občutljivost, ponekod v pozitivnem, drugod v negativnem smislu. Dokaz za to je Darko Bratina videl v dejstvu, da je londonski The Times objavil s poudarkom na prvi strani novico o smrti zadnjega predstavnika nekega indijskega plemena, s katerim je umrl tudi jezik tistega naroda. »Z njim nismo izgubili samo človeka, izgubili smo tudi nek jezik in s tem je bilo celotno človeštvo osiromašeno,« je poudaril Bratina, ki je opozoril, da je na približno 6.000 jezikov, kolikor so jih evidentirali raziskovalci, približno tretjina ogrožena. Tudi v Italiji stanje ni rožnato in nekateri manjšinski jeziki so ogroženi. »Če bi kateri koli od njih izumrl, bi italijanska država izgubila del svojega kulturnega bogastva in nastala bi velika škoda,« je poudaril Bratina.

Slovenski senator je opozoril, da o vprašanih jezika in narodnosti ni mogoče govoriti abstraktno, ampak ju je treba postaviti v okvir, v katerem sta se razvila. Vprašanje narodnosti se je uveljavilo po francoski revoluciji, ko

so se začele oblikovati nacionalne države in ko so nastali tudi državni jeziki. Dejstvo, da je nacionalna država vsilila jezik večine, je imelo tudi gospodarski in praktični pomen, ker je bilo na ta način sporazumevanje bolj enostavno, zadobilo pa je tudi politično vsebino, saj se pojem enonacionalne države uveljavlja tudi s pomočjo vsiljevanja večinskega jezika.

Ob prehajanju iz industrijske v postindustrijsko družbo, v kateri postajata terciarni in kvaternarni sektor glavna gonilna in razvojna sila in v kateri postaja medijsko sporočanje bistvenega pomena, se je začel rusiti tudi pojem enonacionalne države. »Posoda« enonacionalne države pušča in prica smo pojavom fragmentacije, ki ima ponekod, kot v bivši Jugoslaviji, dramatične aspekte, drugod (na primer v nekdanji Češkoslovaški) pa se narodi razhajajo po mirni poti. Ob tem procesu drobitve pa smo prica tudi nasprotnemu procesu integracije. Dogajaja se podobno kot na medijske področju, saj živimo vsi v »globalni vasi«, vendar to sporočanje doživljamo vsi v svoji krajevni »vasici« in ob spoprijemanju s krajevnimi vsakodnevnimi problemi.

Prav zaradi obsega teh istocasnih in nasprotnih procesov je nujno razviti tako družbeno politiko, ki bo zaščitila in ovrednotila različnosti, vendar jih ne bo postavila v rezervat, ampak jim nudila možnost življenja in razvoja.

To je potrebno v Italiji, kjer so nekatere družbene sile pokazale občutljivost za ta vprašanja, medtem ko je bila politika doslej precej gluha. In levica mora po oceni Darka Bratine biti tudi v tem pogledu gonilno kolo, sicer se bo odpovedala delu svoje vloge. (VT)